

BÉKÉS VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK ELNÖKE

Cím: 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Telefon: +36-66-441-156

Előkészítő: Méhi Gabriella	NYILVÁNOS ülés
Véleményező bizottság: Területfejlesztési Bizottság	A döntéshozatal egyszerű többséget igényel

ELŐTERJESZTÉS
a Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének
2026. február 19-én tartandó ülésére

Tárgy: A „Békés Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027” című dokumentum 6.verziójának elfogadása

Tisztelt Közgyűlés!

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: TOP Plusz) megyékre allokált forrásainak felhasználását megalapozó Integrált Területi Programok (a továbbiakban: ITP 2021-2027) tervezése országsszerte 2021. nyarán történt a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) figyelembevételével. A Rendelet 68. § (5) bekezdésben szabályozottak alapján az ITP-k módosítását évente két alkalommal, az adott év április 30-áig, illetve december 31-éig kezdeményezheti a területi szereplő, de a (6) bekezdés lehetőséget biztosít arra, hogy az irányító hatóság soron kívül felhívhatja a területi szereplőt az ITP módosítására, amennyiben a program módosítása érinti annak hétéves forráskeretét, az elérendő indikátorok célértékét, az intézkedés és a tematikus célkitűzés szerinti forrásallokációt, a fenntartható városfejlesztésre kijelölt városok megnevezését, városi szintű forráskeretét, tematikus célkitűzés szerinti forrásallokációját, indikátor célértékét.

A 2021-2027-es európai uniós programozási időszakra vonatkozó ITP 2021-2027 jelenleg hatályos 5.0 verzióját 2024. novemberében tárgyalta a Közgyűlés, majd a Kormány 1044/2025. (III. 5.) Korm. határozatával fogadta el azt.

2025. december végén az Irányító Hatóság kezdeményezte az ITP-k módosítását a vármegyékben, mivel a TOP Plusz félidei felülvizsgálatáról készített dokumentum, valamint a kapcsolódó TOP Plusz 2. számú módosítás az Európai Bizottság által 2025.12.15-én elfogadásra került és az abban foglaltakat, valamint a 2025 folyamán kedvezményezett oldalról kezdeményezett forrásátcsoportosításokat szükséges átvezetni a tervezési dokumentumokon a módosított ITP Útmutató, sablon és a kapcsolódó excel tábla szerint. *Az útmutatót az 1.számú melléklet tartalmazza.*

Az útmutatóban újdonság, hogy az ITP 2021-27 forrásai nem tartalmazzák az újraértékelés miatt bevont hazai forrás összegét, így az ilyen módon finanszírozott projektek ugyan beszámítódnak az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat szerinti keretfelhasználásba, de nem kerülnek feltüntetésre az ITP forrásfelhasználási-, és teljesülési kimutatásaiban. Az árfolyamkülönbözetből engedélyezett forrásokat (biztonsági háló) kizárólag a fenntartható városfejlesztési eszköz keretében kijelölt települések esetén szükséges feltüntetni. Új elem továbbá, hogy az ütemezésnek kizárólag a hét éves keret terhére történő meghirdetéseket szükséges tartalmaznia, a visszahulló forrásokból eredő újraindítás ütemezését és a költségnövekményre vonatkozó forrásokat nem szükséges megjeleníteni. Az útmutatóba beépült új elem még a félidei ITP 2021-27 értékelés kötelezettsége. A vármegyei ITP

2021-27 félédei (2021-2025 évi előrehaladás) értékelésének célja a fejlesztési források hasznosulásának (forrásallokáció, eredményesség) feltárása, az előrehaladás bemutatása a terv és tény adatok összehasonlításával, valamint javaslattétel a következő programozási időszakra vonatkozóan. A vármegye a félédei értékelést 2026. április 30-ig készíti el.

Az ITP-módosítások bemutatása:

1. Maradványforrások tervezése és meghirdetése

A TOP Plusz forrásainak első meghirdetéseit követően kialakított forrásátcsoportosítási kezdeményezéseinket a támogató a programmódosítás és a vele járó újraértékelési folyamat miatt évekig elutasította. A TOP Plusz első felhívásai ugyanis 2021-ben jelentek meg az operatív program folyamatban lévő tárgyalásai mellett, azonban az Európai Bizottság több jelentős módosítást is kérve, csak 2022 decemberben fogadta el a Terület- és Településfejlesztési Operatív Plusz Programot. Ezt követően sor került a végleges programnak megfelelő kiválasztási kritériumok kidolgozására. Mivel ezen elfogadás során jelentős kiegészítések történtek, az elszámolhatóság érdekében a támogatási kérelmek újraértékelése vált szükségessé. Az újraértékelt projektek pontszámában bekövetkezett változások miatt több konstrukció esetében is sorrendváltozás történt, amely a korábban már támogatott, de az újraértékelést követően az ITP-ben meghatározott keretből kiszoruló kérelmek esetében hazai forrás bevonását tette szükségessé vármegyénkben cc. 1,9 Milliárd Ft összegben.

2025. tavaszán egy sokszereplős és partnerségben lebonyolított előkészítési folyamat kezdődött. A cc. 9,8 Milliárd Ft-os szakasznyitási csomag kialakítása során kiemelten kerültek figyelembevételre a települések átcsoportosítási és szakasznyitási igényei, de alapelveként minden olyan felhívás meghirdetését kezdeményeztük, ahol projekt szempontból értelmezhető forrás állt rendelkezésre. A projekt szempontból kis összegű források intézkedéseken és forrásfelhasználási módokon belül kerültek összevonásra a hatékonyság érdekében, azon maradványok pedig, amelyeket a programszintű korlátok miatt nem lehetséges átcsoportosítani, várakozó státuszba kerültek.

A javaslatcsomagunk átcsoportosítási és szakasznyitási kérelme a TOP_PLUSZ-1.2.1 „Élhető települések”, TOP_PLUSZ-1.2.2 „Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)”, TOP_PLUSZ-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése”, TOP_PLUSZ- 3.1.3 „Helyi humán fejlesztések”, TOP_PLUSZ-3.3.1 „Gyermekeket támogató humán infrastruktúra fejlesztése” és a TOP_PLUSZ-3.3.2 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” felhívásokat érintették. Ezen túlmenően a TOP_PLUSZ-6.1.4 „Aktív turizmus fejlesztése” című felhívás első szakaszban történő megnyitását kezdeményeztük.

A támogató által jóváhagyott módosítások a következők voltak:

- a TOP_PLUSZ-1.2.1 „Élhető települések” felhívás Békési járás ffm keretéből 844 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” felhívás Békési járás ffm keretére;
- a TOP_PLUSZ-1.2.1 „Élhető települések” felhívás Mezőkovácsházi járás ffm keretére 612.352 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.2 „Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)” felhívás Mezőkovácsházi járás ffm keretéből és 6.219.840 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.3 Belterületi utak fejlesztése” felhívás Mezőkovácsházi járás ffm keretéből;
- a TOP_PLUSZ-1.2.1 „Élhető települések” felhívás Orosházi járás ffm keretéből 24.024.518 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” felhívás Orosházi járás ffm keretére;

- a TOP_PLUSZ-1.2.2 21 „Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)” felhívás Békési járás ffm keretéből 455.667 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” felhívás Békési járás ffm keretére;
- a TOP_PLUSZ-1.2.2-21 „Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)” felhívás Gyomaendrődi járás ffm keretéből 646.775 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” felhívás Gyomaendrődi járás ffm keretére;
- a TOP_PLUSZ-1.2.2 „Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)” felhívás Szeghalmi járás ffm keretéből 3.997.302 Ft-ot a TOP_PLUSZ-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” felhívás Szeghalmi járás ffm keretére;
- a TOP_PLUSZ-3.3.1 „Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” felhívás Gyomaendrődi járás ffm keretéből 32.924.538 Ft-ot a TOP_Plusz-3.3.2 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” felhívás Gyomaendrődi járás ffm keretére;
- a TOP_PLUSZ-3.3.1 „Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” felhívás Gyomaendrődi járás ffm keretéből 43.984.310 Ft-ot a TOP_PLUSZ-3.3.1-21 „Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése” felhívás Békési járás ffm keretére;
- a TOP_PLUSZ-3.3.2 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” felhívás Békési járás ffm keretéből 73.919.932 Ft-ot a TOP_PLUSZ-3.3.2 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” felhívás Gyomaendrődi ffm keretére;
- TOP_PLUSZ-3.3.2 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” felhívás Szarvasi járás ffm keretéből 1.583 Ft-ot a TOP_PLUSZ-3.3.2 „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” felhívás Gyomaendrődi ffm keretére;

A megfogalmazott igények közül a támogató cc.1,8 Milliárd Ft-nyi keretösszeg átcsoportosítását és újranyitását nem engedélyezte: a TOP_PLUSZ-1.2.2 „Szociális városrehabilitáció (ERFA),, felhívás Szarvasi járást érintő átcsoportosítását, mert az kiemelt kockázatként lett azonosítva az operatív program megvalósítása szempontjából, a 6.prioritás felhívásainak átcsoportosítását pedig a folyamatban levő újraértékelés miatt.

2025 júliusban kaptuk a tájékoztatást arról, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium álláspontja alapján az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban szereplő vármegyei FVS nélkül számított ERFA-forráskeretünk kimerítettnek tekinthető, mivel a vármegyei ITP-ben rögzített keretösszegekbe beszámításra kerültek az újraértékelés után részben vagy egészben hazai forrásból finanszírozott projektek is. Egyúttal közlésre került az is, hogy korábbi és a folyamatban levő szakasznyitásainak keretösszege 153.147.997 Ft-tal meg is haladja a hivatkozott ERFA-keretet. Mivel a folyamatban levő meghirdetéseket a forrásfeszültség feloldásához kötötte az Irányító Hatóság, az érintett összeget - a standard projektek védelme és meghirdetésük biztosítása érdekében - a területi szereplő az egyetlen kiemelt eljárásrendű felhívásról vonta el, ezzel a vármegyei szintű aktív turisztikai projekt pályázható keretét lecsökkentve.

A vármegyei TOP Plusz 94,798 Milliárd Ft-os keretösszegéből standard eljárásrendben eddig cc.3,873 Milliárd Ft nem került meghirdetésre:705,923 millió Ft a TOP_PLUSZ-6.1.1 „Helyi gazdaságfejlesztés” és 914,778 millió Ft a TOP_PLUSZ-6.1.3 „Helyi és térségi turizmusfejlesztés” felhívásokon, 153,147 millió Ft a TOP_PLUSZ-6.1.4-23 „Aktív turizmus fejlesztése” felhíváson,

továbbá 506,763 millió Ft a TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) felhíváson, valamint 1.593,122 millió Ft a TOP_PLUSZ-3.1.2. Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+) felhíváson.

2. Költségnövekmények kezelése

Az előző uniós ciklustól eltérően újdonság, hogy a költségnövekményekre nem lehetséges az ITP-ben forrást elhatárolni és a program országos kerete vagy az árfolyamkülönbség sem finanszírozza ezen igényeket. Ezért elbírálásuk egyedi és a legindokoltabb esetben kerülhetek csak finanszírozásra adott felhívás ffm keretéből.

3. Indikátor célértékek módosítása

A 2. számú programmódosítás miatt néhány esetben változtak a 2024-es mérföldkövek értékei, ugyanakkor tekintettel a TOP Plusz előrehaladására, a 2024-re vonatkozó vármegyei vállalások felülvizsgálata nem indokolt. A program félidei felülvizsgálatát követően változtak a 2029-es célértékek, amely átvezetése szükséges a vármegyei indikátorvállalások tekintetében. Csak azokra az indikátorokra szükséges vállalást tenni, ahová forrást is allokalta a vármegye.

A 2029-re vonatkozó vállalási értékek kialakítása a szerződött projektek által vállalt tényértékek felülvizsgálatán alapult és számos indikátor esetén (főként a szociális városrehabilitációhoz kapcsolódók) problémaként azonosítottuk az adminisztrációban tapasztalt tényérték hiányosságokat. 3 indikátor esetén a forrásarányos célértékre, kis mértékben növeltük meg vállalási értéket és a tényértékek alapján teljesíthetőnek véljük azokat, 4 indikátor esetén a programszintű forrásnövekmény olyan forrásarányos célérték növekedést várna el, amelyet a tényértékeink nem támasztanak alá, ezért nem vállaltunk többet, sőt javaslatot tettünk a csökkentésükre. 10 indikátor vállalási értéke nem változott, 27 indikátor célértéke le lett csökkentve a forrásarányos célértékre, 9 esetben úgy lett lecsökkentve a forrásarányos célérték, hogy kockázatként azonosítottuk, hogy nem kapcsolódott hozzájuk szerződéses tényértékek. 1 esetben 0-ra csökkentettük a célértéket a szerződéses tényérték alapján, 2 indikátor pedig törlésre került a programmódosítás szerint. *Az indikátor módosításokat a 3.számú melléklet mutatja be.*

A támogató iránymutatása szerint az FVS-ek esetén is módosulnak a 2029-es célértékek a programmódosítás miatt, de a várostérségekkel történő egyeztetések során egyértelművé vált, hogy ők nem kezelték még le dokumentumaikban a programmódosítást. Így az ITP-ben a hatályos TVP-ben rögzített indikátorértékek feltüntetése történt meg a dokumentum 13,14.táblázatában.

4. A félidei értékelési kötelezettség beépítése

A vármegyei ITP 2021-27 félidei (2021-2025 évi előrehaladás) értékelésének célja a fejlesztési források hasznosulásának (forrásallokáció, eredményesség) feltárása, az előrehaladás bemutatása a terv és tény adatok összehasonlításával, valamint javaslattétel a következő programozási időszakra vonatkozóan. A félidei értékelés által felölelt területek ezért a következők:

- az ITP módosítások rövid bemutatása
- a fejlesztési források felhasználásának vizsgálata
- az eredményesség értékelése
- összegzés és javaslatok a jövőbeli területi tervezés számára

A vármegyék a félidei értékelést 2026. április 30-ig készítik el és az ITP önálló melléklete lesz.

5. Az ITP 2021-27 ütemezésének aktualizálása

Az ütemezésnek kizárólag a hét éves keret terhére történő meghirdetések ütemezését szükséges tartalmaznia. A költségnövekményre vonatkozó forrásokat és az újrányításokat a módosított útmutató alapján nem kell megjeleníteni. A Békés Vármegye ITP 2021-2027 forrás ütemezése című táblában ugyanakkor a valóságnak megfelelően korrigálásra kerülnének a felhívások és a tervezett meghirdetések keretösszegei, köztük a 2025-ös újrányításokkal és a még jövőben várhatóakkal.

A ITP 6.0 korrektúrázott verzióját a 2.számú melléklet tartalmazza.

Az ITP 6.0 dokumentum és mellékletei az átdolgozást követően 2026. január 30-án kerültek megküldésre minőségbiztosítás céljából az Irányító Hatóság részére. Mivel az előterjesztés véglegesítéséig még nem kaptunk visszajelzést, a vezetői szándék szerint ebben a verzióban, korrektúrákkal ellátva kerül a dokumentum-módosítás bemutatásra. Amennyiben a minőségbiztosítás során a támogató észrevételeket, módosító javaslatokat tesz, azok és kezelésük módja visszamutatásra kerülnek a közgyűlés elé a végső jóváhagyás érdekében.

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlése

1. egyetért a „Békés Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027” című dokumentum 5.verziójának a határozat 1., 2. és 3. számú melléklete szerinti módosításával,
2. felhatalmazza elnökét a dokumentum továbbítására a Nemzeti Fejlesztési Központ Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgató Asszonynak.

Felelős: Molnár Sándor elnök

Határidő végrehajtásra: azonnal

Békéscsaba, 2026. február 6.

Molnár Sándor
elnök